

Tryde kyrka

55.5702, 13.9287

Tryde nuvarande kyrka är ritad av arkitekten vid Överintendentsämbetet Edvard von Rothstein, som bland annat var lärare i husbyggnadslära vid Konstakademien, och senare blev professor i arkitektur. När kyrkan byggdes i slutet av 1860-talet revs den gamla medeltida föregångaren på platsen.

Tryde kyrka är troligen mest känd för den medeltida dopfunten som är huggen av en stenmästare som dels är känd under namnet Magister Majestatis Domini, vilket ska uttydas "Mästaren till Herrens Majestät". Denne anonyma medeltida stenhuggare har varit verksam i en rad kyrkor på den Skånska landsbygden, och troligen också i Lunds domkyrka, men ett av hans mest kända verk är just dopfunten i Tryde kyrka, och han brukar därför också ibland kallas Trydemästaren.

Dopfunten som är huggen i sandsten på 1160-talet, visades upp vid världsutställningen i Paris 1867 där den vann en bronsmedalj på grund av sina skulpturala kvaliteter.

Det finns delade meningar om vad

bildframställningarna på funten visar. Enligt en trolig teori handlar Trydefuntens bilder om Fridolin, som var en helgonförklarad munk. Enligt traditionen utsändes han på 500-talet från Frankrike till Schweiz för att predika Kristi lära. Han grundade där också ett kloster.

I trakten bodde vid denna tid två bröder, Ursus och Landolf. Ursus hade bestämt att en del av hans egendom skulle tillfalla Fridolins kloster, men när Ursus dog vägrade emellertid den efterlevande brodern att lämna över donationen. Ärendet gick då till process. Men Fridolin hade svårt att uppbåda vittne för sin sak och domstolen lät förstå, att utan stödet av ett vittne skulle Fridolin gå miste om donationen.

Fridolin begav sig då enligt legenden till Ursus grav, uppväckte honom från döden och förde honom till rättssalen. Där vittnade den återuppståndne om sitt testamente. Inför detta otvetydiga bevis fick Landolf ge sig. Han testamenterade dessutom också sin egen del av brorsarvet till Fridolins kloster.

Och det är alltså denna legend som eventuellt återges på dopfuntens kupp.

Kyrkans altaruppsats liksom predikstol är från 1600-talet och fanns tidigare i den gamla kyrkan.

På historiska museet i Stockholm finns ett krucifix av okänd ålder, men som förmodligen fanns i den gamla kyrkan när den invigdes år 1160. Kristusgestalten är sannolik inte är snidad av någon inhems bildhuggare, och har en kungakrona av förgylld kopparplåt med graverade evangelistsymboler.

Kanske kom krucifixet från någon av städerna utmed Östersjöns södra kust, men det kan lika gärna ha varit någon skicklig träsnidare från den trakten som invandrat till det danska Skåne.

Just kungakronan hjälper till att datera Kristusfiguren, eftersom Kristus senare från 1200-talet och framåt istället avbildades med en törnekrona. Från att vara den segrande Kristus som besegrat Djävulen och Döden blev Kristus en lidandes Kristus som tog på sig våra synder.

Källor:

Webb: Tomelillabygdens församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Bok: "Kyrkornas hemligheter". Ann Catherine Bonnier & Ingrid Sjöström. ISBN 978-91-7329-111-8

Muntlig information från konstnär Bertil Arkrans.